

Підручник “Мистецтво” для 3 класу

Авторки:

- Ірина Стеценко,
- Світлана Садовенко,
- Ганна Остапенко

Сучасний підручник — який він?

- ❖ Захоплює, мотивує, надихає, приваблює
- ❖ Дає простір для досліджень і винахідництва
- ❖ Зручний для вчителя, близький для дитини
- ❖ Інтерактивний, містить електронний додаток

Чому наш підручник саме такий?

Авторське бачення та закладені ідеї

Чого митці вчать дітей?

- ❖ Спостережливість.
- ❖ Незвичний погляд на звичні речі.
- ❖ Творча уява.
- ❖ Розкутість думки.
- ❖ Уміння та прагнення експериментувати.
- ❖ Терпіння, цілеспрямованість.
- ❖ Уміння бачити нове і неповторне.
- ❖ Уміння долати труднощі.

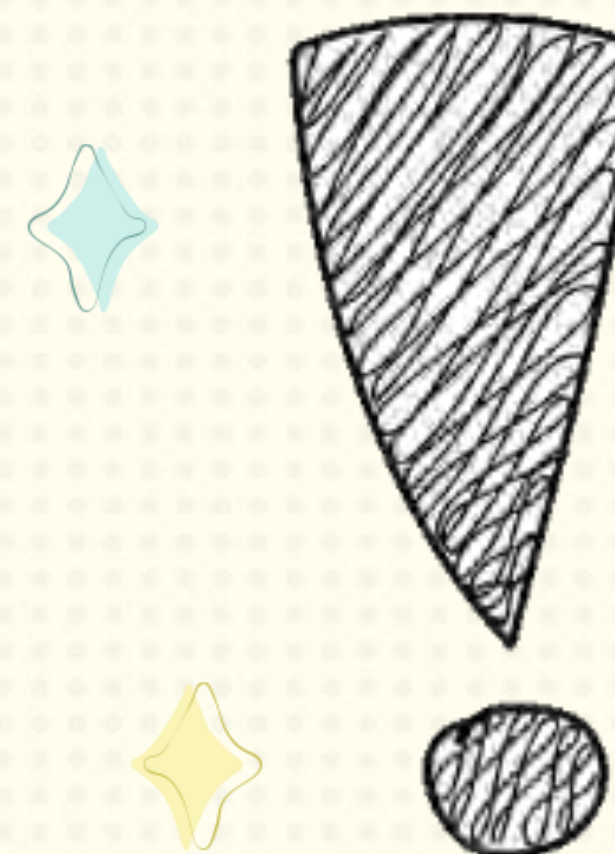

*Пер Боррель дель Касо.
Тікаючи від критики*

Яка мета курсу “Мистецтво”?

- ❖ **Захопити дітей мистецтвом, показати їм красу навколо, спонукати до фантазування.**
- ❖ **Викликати позитивні емоції в усіх учасників освітнього процесу: учнів, учителів, батьків.**
- ❖ **Навчити дітей робити відкриття.**

Активне пізнання світу мистецтва засобами підручника

Мозаїка власноруч

Поміркуй, якого розміру шматочки мозаїки тобі потрібні. Проведи дослідження.

Наріж кольоровий папір на квадратики зі сторонами 3 см і 1 см.

Намалюй на аркуші два однакові будинки з великими вікнами.

На стінах одного будинку виклади маленькі деталі, а на стінах іншого — великі. Яка мозаїка має кращий вигляд? Для яких зображень краще використовувати дрібні елементи, а для яких — великі?

Наріжте кольоровий папір на квадратики й трикутники. Розкладіть шматочки за кольорами.

Намалюй на аркуші великий простий малюнок без дрібних деталей. Намасти частину зображення клеєм і виклади елементами мозаїки. Розміщуй деталі щільно одна біля одної.

Подивися на готову мозаїку здалеку. Який вигляд вона має?

Чи сподобалося тобі створювати мозаїку? Що було складно або викликало роздратування? Що б ти змінив / змінила в організації своєї праці?

- ❖ **Дослідницьке навчання:** замість готових відповідей — запитання, завдання для досліджень, творчості, проєктної діяльності.
- ❖ **Робота в команді:** парами, групою, всім класом. Діти вчаться розподіляти обов'язки, разом дружно йти до мети, слухати одне одного.

Щільна інтеграція різних видів мистецтва

У підручнику використано унікальну авторську методику поєднання та взаємопроникнення різних видів мистецтва.

Пропонуємо дітям дивовижні картини, цікаву різностильну музику та багато інших творів мистецтва.

Андрій Штогаренко
“Жартівливий марш”

Смачні картини

Урок 21 • svitdovkola.org/art3/21

Скільки диво-перетворень відбувається в осінній природі: листя змінює забарвлення і опадає, овочі дозрівають і тікають із грядок до комор... А іноді перетворення стаються і в живописі, коли сплітаються різні жанри.

Пригадайте, які жанри живопису ви знаєте. Обговоріть особливості кожного з них.

Натюрморт чи портрет?

Розглянь картину “Садівник” Джузеппе Арчімбольдо. Чи можна її назвати незвичайною? Чому?

Ця картина із секретом! На перший погляд, це натюрморт: набір для вітамінного салату в мисці. Та переверни пігручник догори срифом, і... натюрморт перетвориться на інший жанр живопису!

- Які овочі, зелень, інші плоди ти бачиш у мисці? Вони стилізовані чи реалістичні?
- Чому твір має таку назву?
- Чи вдалося тобі помітити обриси обличчя, подивившись на картину під іншим кутом? На що перетворилася миска? З яких рослин утворилися ніс, щоки, губи, очі, борода?
- Як гадаєш, який характер у садівника? Його погляд можна назвати добрим, сумним чи лагідним?

Тема 3. Чарівні перетворення

Розглянь інші картини Джузеппе Арчімбольдо, на яких він зображує пори року. Згадайся, де яка.

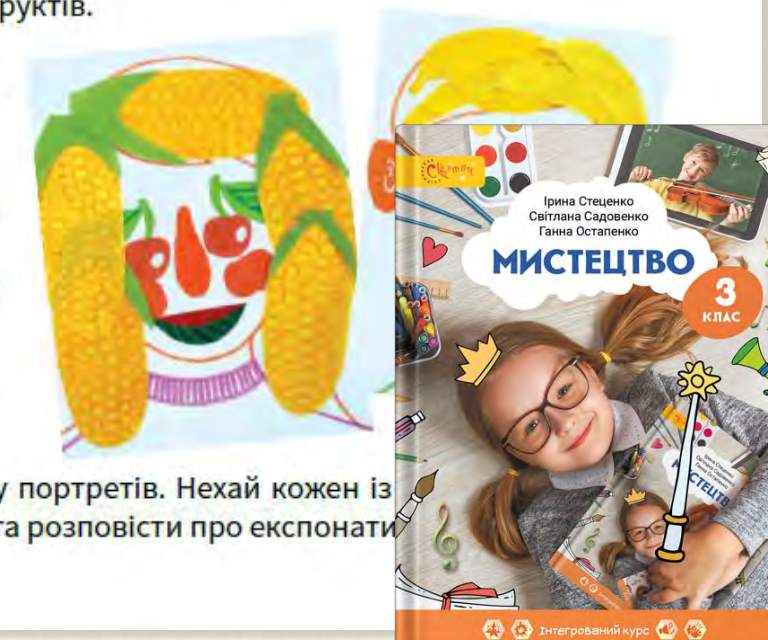
Овочі шикуються

- Послухай “Жартівливий марш” сучасного композитора **Андрія Штогаренка**. Уяви, як овочі збираються позувати для твоєї картини. Чому вони шикуються саме під таку музику? Чому цей марш жартівливий, а не серйозний?
- Зробіть 3D-картину: гарно викладіть дари осені на велику тарілку або створіть із них візерунок. Чим оздобите смачний твір? Презентуйте його на осінньому ярмарку або прикрасьте клас.

Портрет-натюрморт

Створи портрет з овочів і фруктів.

- Виріж зображення плодів з кольорового паперу або журналу чи буклета.
- Намалюй на великому аркуші основу для портрета.
- Виклади композицію на аркуші-основі. Звертай увагу на пропорції та поєднання кольорів.
- Якщо композиція подобається, наклеї деталі.

Влаштуйте в класі виставку портретів. Нехай кожен із вас принесе для інших екскурсію та розповість про експонати.

Сходинки мотивації на кожному уроці

Тема 4. Енергія

Після дзвоника

- Пригадай вистави, які ти бачив/бачила, розглянь світлини. Що в театрі змінюється щодня?
- Подивися фрагмент драматичної вистави **“Білосніжка і семеро гномів”** Червоноградського зразкового дитячого театру “Казка”.

Вігтовити середовище, у якому відбувається дія вистави, допомагають декорації. Їх створюють за допомогою живопису, графіки, освітлення.

- Що допомагає глядачам уявити себе в оселі гномиків?

Настільний театр

- Пригадай разом з однокласниками та однокласницями сюжет казки **“Білосніжка і семеро гномів”**. Створіть дійових осіб і макет сцени з декораціями до одного з епізодів.

- Візьміть коробку без кришки — це сцена. Обклейте стінки малюнками — декораціями.
- Дійових осіб і решту декорацій можна зробити об'ємними: намалювати їх, вирізати, приклеїти до зворотного боку підставку зі складеної трикутником смужки картону.
- Розіграйте сцену з вистави.

- ❖ Дивуємо дітей чимось незвичайним або обіцяємо сюрприз.
- ❖ Пригадуємо щось приємне або проводимо цікаву спільну діяльність.
- ❖ Занурюємо дітей у тему: пропонуємо те, що їм цікаво.
- ❖ Пропонуємо творчу роботу з можливістю вибору.
- ❖ Обговорюємо результат і відзначаємо успіх кожної дитини.

Розвиваємо емоційний інтелект засобами мистецтва

- ❖ Усвідомлення власних емоцій.
- ❖ Регулювання емоцій.
- ❖ Самомотивація.
- ❖ Ідентифікація емоцій.
- ❖ Взаємодія з іншими учасниками комунікації.
- ❖ Співпраця та співтворчість: робота на спільний результат.

Кримськотатарські мотиви

Урок 28 • svitdovkola.org/art3/28

В Україні живуть представники різних національностей. Пізнати культуру іншого народу нам допомагає його фольклор — народні пісні, танці, казки, перекази тощо.

Згадайте, що ви знаєте про культуру народів, які живуть у нашій державі.

Відчуй настрій музики

Послухай **тюркю** — кримськотатарську народну пісню. Відчуй її настрій і рухайся так, як підказує ритм.

- * Який настрій у музики?
- * Який у неї ритм: простий чи складний?
- * Чим ця пісня відрізняється від українських народних?

Подивись відеозапис **кримськотатарського народного танцю**.

- * Чи схожі рухи танцівниць на твої?
- * Що насамперед привертає увагу в танці?
- * Як рухаються танцівниці: плавно, граційно чи жваво та енергійно?
- * Кажуть, що народні танці передають характер народу. Які риси може передати кримськотатарський народний танець?

Подивися виступ, із яким кримська татарка **Джамал** України перемогла на пісенному конкурсі "Євробачення". Слова, які найточніше опишуть мелодію цієї пісні.

Довідайся про сучасні технології оформлення виступу.

Розвиваємо емоційний інтелект засобами мистецтва

Клод Дебюссі "Море".

Морські загадки

Урок 35 • svitdovkola.org/art3/35

Наша мандрівка привела тебе на берег Чорного моря. Який у нього нині настрій? Які таємниці воно тобі відкриє, а що приховає?

Поділіться одне з одним своїми спогадами або уявленнями про море.

Серед хвиль

Розглянь картину "Серед хвиль" художника-мариніста Івана Айвазовського.

На дальньому плані для змалювання розлюченої стихії художник використав темні барви.

Мереживо білої піни та прозора лазурова вода правдоподібні, як на фото. Здається, що хвилі рухаються.

Картини, на яких зображені морські пейзажі, називають **маринами** (з латинської мови це слово перекладається як "морський"), а художників, що їх малюють — **мариністами**.

На передньому плані барви світлі, тут море не здається таким страшним.

- Які емоції викликає в тебе споглядання такого моря?
- Якого кольору вода? Знайди на картині найрізноманітніші відтінки.
- Чи могли б бути на цій картині люди? Що вони робили б?

Послухай шум морських хвиль. Як може звучати море, зображене на картині Івана Айвазовського?

Тема 5. Світ невідомий

Музика моря

Послухай ескіз III "Діалог вітру та моря" з твору для симфонічного оркестру в трьох частинях.

Під звуки прибою

Урок 36 • svitdovkola.org/art3/36

Чи любиш ти слухати море? Що тобі більше до вподоби: тихий і лагідний шум прибою чи гучний та обурений гул шторму? Море зачаровує кожного, хто його споглядає, а митців і мисткинь надихає на творчість.

Пригадайте музику, під яку розглядали марину І. Айвазовського. Поміркуйте, які ще настрої можуть бути в моря, та яка музика може їх зобразити.

Різні настрої моря

Послухай ескіз I "Від світанку до опівдня на морі" з твору для симфонічного оркестру "Море" Клода Дебюссі.

- Які емоції викликає в тебе ця музика?
- Опиши море, яке ти собі уявляєш, коли слухаєш цей твір. Чи схоже воно на те, що зображене на картині Саллі Сватланд?

Саллі Сватланд. Берег гитинства

Кацусіка Хокусай. Велика хвиля

Клод Дебюссі помістив копію цієї гравюри на обкладинці партитури "Море". Як ти гадаєш, чому?

Зверни увагу, як композитор зображує море, яке прокидається. Спочатку музика звучить тихо, спокійно, сонно. Поступово звук стає гучнішим: вступають литаври та контрабаси — хвилі стають більшими. Лунають труби — ніби промінці, які нарешті розбудили море, і тепер вода виграє на сонці всіма кольорами.

- Чим плакат або плакат
- Придумай
- Де ти бачи

Плакат або плакат інформує про... У плакатах мо

Подбай про

Пригадайте плакати берег

Тема 5. Світ невідомий

Ритмічна хвиля

Ритмики також вирішили створити хвилю. Проплескай ритм. Повторюй його, поступово збільшуючи гучність, коли хвиля здіймається, і зменшуючи — коли вщухає.

Скільки ритмічних хвиль ти нарахував / нарахувала?

Створіть власні "хвилі". Встаньте в коло, візьміться за руки та хвилеподібними рухами піднімайте й опускайте їх. Покажіть, як море прокидається, грається, гнівається і затихає.

Візьміть шумові інструменти й створіть музично-танцювальну композицію про один із настроїв моря. Покажіть іншим групам. Які рішення були ефектними?

Нотка грає, Пензлик малює

Слухаючи музичні твори ще раз, малюйте море, яке в них чуєте, **аквареллю по мокрому**: змочіть аркуш водою і наносьте фарби, не чекаючи, поки висохнуть. Хай вони розпливаються і змішуються.

Зимовий сон

Урок 39 • svitdovkola.org/art3/39

Тепла зима

Розглянь картину **“Ведмедик у горі”** сучасного художника **Віталія Кириченка**.

Що зображено на картині? Український хутірець на дві хатки на пагорбі? Чи вся наша планета під вічним мерехтінням зір?

На небі місяць? Чи проріз у темній тканині ночі, крізь який визирає золота сорочка дня?

У барлозі білий ведмідь? А може, це лише схожа на нього снігова кучугура?

Художник бавиться з нами, створює фантастичний світ, такий схожий на реальний!

- ★ Добери якомога більше прикметників, щоб описати цю картину. Тепла вона чи холодна? Світла чи темна? Затишна чи гамірна?
- ★ Як ти гадаєш, звідки в барлозі з'явився паросток?
- ★ Вигадай казку про ведмеда та паросток і розкажи в класі.

Тема 6. Світ невидимий

Колискова для ведмедика

Послухай **“Колискову”** композитора, піаніста і диригента **Йоганнеса Брамса**.

- ★ Коли тобі хочеться слухати таку музику? Підспівуй музикантам, не вимовляючи слів. Як ти співатимеш — голосно чи тихо? Чому саме так?
- ★ Які музичні інструменти ти почув / почула? Чи можна назвати оркестр, який виконує колискову, струнним? Чому?
- ★ Подивись караоке і заспівай колискову. Які рухи пасують до співу?

Зимова казка від зубної щітки

Поекспериментуй з нетрадиційною технікою зображення — **набризком**.

- ★ Спробуй нову техніку. Умочи зубну щітку у фарбу, тримай її над аркушем і проведь стекою по щетині в напрямку до себе. Порівняй забризкування м'якою і жорсткою щетиною. Яке тобі більше подобається?
- ★ Затонуй аркуш синім кольором. На білому аркуші такого самого розміру намалюй силуети (будиночки, дерева, тваринок тощо). Виріж силуети й прикріпи їх до основи скріпками.
- ★ Вмочи зубну щітку в білу фарбу та розбризкуй її навколо силуетів, доки верхня частина тла не стане схожою на густий снігопад.
- ★ Зніми трафарет. Можеш залишити, як є, або домалювати картину зубною щіткою чи пензликом.

- ❖ Цікаво дітям.
- ❖ Зручно вчителям.
- ❖ Зрозуміло батькам.

У чому зручність підручника для вчителя?

Повна лінійка підручників «Мистецтво» видавництва «Світич»

 **НОВА
УКРАЇНЬСЬКА
ШКОЛА**

Єдина структура, єдині підходи.
Е-додатки, методичне забезпечення

Е-додаток на сайті svitdovkola.org/art3/2025

Веселкові бризки

Урок 57 • svitdovkola.org/art3/57

Що найприємніше малювати? Звісно те, що любиш! Адже саме до об'єкта своїх захоплень ти придивляєшся найпильніше. Буває, що в одного художника – сотні картин на одну тему. І всі різні!

Поговоріть про свої захоплення, які могли б стати темою для серії картин.

Мокрі песики

Розглянь картини сучасної художниці **Айріс Скотт**. Вона зображує собак різних порід, розмірів, кольорів, і всі вони струшують із себе воду, та ще й так, що бризки летять на всі боки.

Лише уяви собі – ці майстерні картини намальовані не пензлем, а пальцями! Художниця використовує олійні фарби й завжди працює в рукавичках.

Крапельки на картинах виграють на сонці різними кольорами, немов веселка.

- Який настрій у тваринок? Чому? Які клички їм пасують?
- Що допомогло художниці передати рух?

102

Твори мистецтва, що зображують тварин, називають **аніمالістичними**.

Сонячна прогулянка

Тема 8. Погода

Послухай п'єсу сучасного композитора **Юрія Зубая**, уявляючи весняну прогулянку з другом-песиком.

- Куди ви пішли гуляти? Який у вас настрій? Яка погода?
- Що робить песик? Який він?
- Який темп музики? Чому саме такий?
- Послухай уважно. На якому музичному інструменті виконують п'єсу? Чи один виконавець грає?

Передати характер

Розглянь зображення різних песиків і приготуйся намалювати собаку, який тобі до вподоби.

Не намагайся перемалювати зображення з підручника! Експериментуй і не бійся помилок. Немає єдино правильних зразків і схем для всіх художників. Кожен шукає власний стиль, долає творчі сумніви. Якщо те, що намальоване, не подобається тобі, спробуй іще раз.

- Згадай або придумай песика, якого хочеш намалювати. Якої він породи? Яка в нього форма тіла, голови, вухок? Яке хутро: довге чи коротке? Якого воно кольору?
- Що робитиме песик? Який у нього настрій? Як можна показати це?
- Яке тло ти обереш?

- Не берися одразу малювати начисто. Зроби кілька ескізів, пошукай вдалі пози тваринки. Ескізи не треба завершувати, вони лишаються спробами. А для завершення обери найвдаліший варіант. Звертайся за порадами до вчителя, однокласників та однокласниць.

103

8. Презентація результату

4. Слухання та обговорення музики

5. Рухова діяльність

6. Готуємося до образотворчої діяльності

7. Творча діяльність за вибором

Е-додаток на сайті svitdovkola.org/art3/2025

1. Тема та вступ до уроку: інтригуємо

2. Актуалізація знань дітей

3. Слухання та обговорення музичного твору

4. Розглядання та обговорення твору живопису

5. Танцювальна імпровізація

Пісня казкова, колискова

Урок 40 • svitdovkola.org/art3/40

З давніх-давен дорослі, щоб заколисати своїх малят, тихенько наспівували їм лагідні, казкові слова. Такі пісні – колисанки, колискові – є в кожного народу. Вони передаються від покоління до покоління без запису нот і тексту.

Поміркуйте, що може бути спільного й відмінного в колисанках різних народів. А в давніх і сучасних? Пригадайте колискові, які знаєте. Чи співали вам їх? Розкажіть про це, якщо хочете.

Ніжна пісня

Послухай колискову “Місяць ясененький” (слова **Лесі Українки**, музика **Якова Степового**) та прочитай уривок із неї.

- Який настрій навіює ця мелодія? Яке враження справляють пестливі слова?

Місяць ясененький
Промінь тихесенький
Кинув до нас.
Спи ж ти, малесенький,
Пізній бо час.

Розкажи про колискову, використовуючи слова з хмари.

Оксана Збруцька. Сад снів

ніжна
лагідна спокійна
тиха співуча сумна
швидка замріяна
жвава весела помірною
задумлива голосна лірична

- Чи всі слова ти використав/використала під час розповіді? Чому?
- Чи можеш доповнити хмару? Як саме?
- Якими із цих слів можна описати картину Оксани Збруцької?

Виконайте танець-імпровізацію: хтось із вас співатиме колискову “Місяць ясененький” під фонограму (мінус), а хтось показуватиме танцювальними рухами, як вкладається спати й засинає.

72

Тема 6. Світ невидимий

Коліскові світу

Послухай колискові народів світу.

- Що спільного в усіх колискових?
- Чи можеш передати зміст пісень?
- Як треба співати колисанки?
- Чи обов'язково вони мають бути зі словами?

Спробуй заспівати колискову без слів, вигадавши для неї мелодію.

Музична математика

Розглянь, які музичні рівності склала Нотка. Чи правильно вона їх записала? Поясни свою думку. Придумай подібні рівності.

1 $\text{♪} + \text{♪} + \text{♪} = \text{♪}$

2 $\text{♪} + \text{♪} + \text{♪} = \text{♪} + \text{♪}$

Людина-оркестр

З допомогою ритмиків виконай самостійно ритм за дві партії одразу. Правою рукою проплескуй по правому стегну першу партію, а лівою ногою протупуй другу. Придумай інші варіанти.

Виконайте це завдання в парі.

Хтось із вас має виконувати першу партію, а хтось – другу.

- Як легше грати: самостійно чи в парі? Чому?
- Створіть збірку колискових, які співали вам рідні або які вам подобаються. Вивчіть кілька з них усім класом (протягом місяця).

73

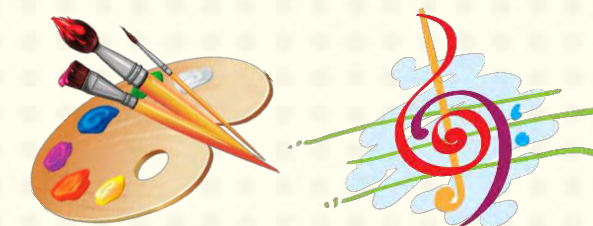
6. Слухання та обговорення музичних творів (колискових)

7. Завдання з музичної грамоти

8. Ритмічний оркестр та рефлексія

7. Проектна діяльність

Е-додаток на сайті svitdovkola.org/art3/2025

Несподівані поєднання

Уроки 61-62 • svitdovkola.org/art3/61

Завдяки новітнім технологіям, сучасні митці й мисткині можуть створювати дивовижні шедеври з фантастичними поєднаннями.

Смачні пейзажі

Розглянь “їстівні” фотопейзажі Карла Ворнера.

Деякі продукти харчування дуже подібні до елементів ландшафтів.

- Уважно роздивися зображення та знайди на них знайомі продукти. У яких стравах їх використовують?
- Які “на смак” ці пейзажі?
- Які пригоди можуть трапитися в таких диво-країнах?

Подивися відео, як фотограф створює свої роботи в сучасному жанрі фотомистецтва — фудскейпі.

Фотопроект

Пошукай цікаві ракурси об’єктів для фото. Наприклад, можеш поставити в травичку маленьку іграшку і сфотографувати її зблизька (використай режим макрозйомки): здаватиметься, що вона стоїть у джунглях.

110

Тема 8. Погода

Марш оплесками

Слухаючи живу музику на концерті, глядачі отримують неймовірні враження, відчуваються причетними до виконання творів. Без слухачів у музикантів зовсім іншої настрій. Пригадай і розкажи, як ти підтримуєш друзів, коли вони виступають.

Подивися відео виконання “Маршу Радецького” Йоганна Штрауса-старшого Віденським філармонічним оркестром.

- Як глядачі у залі стали частиною оркестру?
- Уяви себе на концерті. Уважно дивись на рухи диригента і плескай так, як він показує. Як диригент керує залом?
- Добери прикметники, щоб описати марш. Який він?
- Пригадай, які марші ти слухав / слухала цього року. Чим цей марш відрізняється від решти?

Створіть аплодисментами акомпанемент до “Маршу Радецького”.

- Хто плескатиме в долоні, а хто диригуватиме оркестром?
- Які рухи допоможуть керувати оркестром найточніше?
- Чи однаково звучить оркестр із різними диригентами? Чому?
- Хто виявився найвправнішим диригентом? Як ви це визначили?

Створюємо музичний інструмент

Зробіть із пластикових пляшок шумові інструменти.

- Що ще вам знадобиться? Які наповнювачі можуть утворювати голосні, дзвінкі звуки, а які — тихі? Як змінюється звук залежно від кількості наповнювача у пляшці?
- Презентуйте свої інструменти в класі. Опишіть їхні звуки. Покрокуйте під супровід інструментів. Змінюйте темп і гучність звучання. Що легше змінювати? Чому?

111

1. Тема уроку
основна діяльність

2. Розглядання
та обговорення
творів

3. Віртуальна
екскурсія
до майстерні
фотографа

4. Творча діяльність
та експериментування

5. Актуалізація
досвіду дітей

6. Слухання та
обговорення твору

7. Діти в ролі
диригентів
та глядачів

8. Створення шумових
інструментів

9. Використання
створених інструментів

Інтерактивний електронний додаток Мистецька е-бібліотека

Електронний інтерактивний додаток на сайті svitdovkola.org/art3/2025

Мелодії України

Урок 2 • svitdovkola.org/art3/2

Кожен народ має свої особливі мелодії. У них – його історія, мрії і сподівання, радість і сум.

Пригадайте і заспівайте одне одному відомі вам українські народні пісні.

Такі різні настрої

- Потанцюй разом з усіма під “Віночок українських народних мелодій” у виконанні ансамблю “Троїсті музики”.
 - Який настрій у цієї музики? А який зараз у тебе?
- Зручно влаштуйся за партою або на килимку та послухай твір “Мелодія” сучасного композитора Мирослава Скорика.
 - Як ти гадаєш, про що розповідає нам композитор?
 - Який настрій у музики? Які почуття вона викликає?
 - Чим відрізняється ця музика від попередньої?
- Послухай інші варіанти виконання цього твору.
 - Які із зображених музичних інструментів ведуть мелодію в кожному варіанті?

У музики, як і в людини, є настрої – **лад**. Основні два лади – це музичні антоніми – **мажор** і **мінор**. Мажорна музика – радісна, бадьора, ствердна, світла. Мінорна – сумна, задумлива, м’яка, темна.

Подивися на ці фотографії. Настрій якої світліни мажорний, а якої – мінорний? Чому ти так вважаєш?

Пісенник: фонограми svitdovkola.org/art3/2025

Електронний інтерактивний додаток до підручника “Мистецтво” для 3 класу (І. Стеценко, С. Садовенко, Г. Остапенко)

Урок 2. Мелодії України

Такі різні настрої

“Віночок українських народних мелодій”
У виконанні ансамблю “Троїсті музики”

0:00 / 1:20

Мирослав Скорик “Мелодія”

Електронні матеріали

Музичні твори з інтерактивними завданнями

Пісенник

Барви рідної землі

Сл. О. Вратарьова, муз. О. Злотника

Весело D F#m

Ми ве-се-лі ма-ля-ри і ран-ко-во-ї по-ри
На-ші бар-ви ча-рів-ні, на-че іс-кри за-паль-ні,

роз-ма-лю-ем рід-ну зем-лю у свят-ко-ві ко-льо-ри.
кож-на бар-ва-на-че піс-ня

ук-ра-їн-сько-ї зем-лі. Ча-рів-на ве-сел-ко, нам до-по-ма-гай,
ко-льо-ри ве-се-лі ді-тям роз-да-вай. Бу-де не-бо си-не, ні-ви зо-ло-ті, бу-де в Ук-ра-ї-ні ра-діс-но зав-жди.

1. Ми веселі маляри і ранкової пори
Розмалюєм рідну землю
У святкові кольори.
Наші барви чарівні,
Наче іскри запальні,
Кожна барва – наче пісня
Української землі.

2. Буде сонячний розмай,
І Карпати, і Дунай,
Зелен гай, і чисте поле,
І далекий небокрай.
Наші барви чарівні,
Наче іскри запальні,
Кожна барва – наче пісня
Української землі.

Приспів:
Чарівна веселко, нам допомагай,
Кольори веселі дітям роздавай.

Приспів:
Буде небо синє, ниви золоті,
Буде в Україні радісно завжди.

Електронний інтерактивний додаток до підручника “Мистецтво” для 3 класу (І. Стеценко, С. Садовенко, Г. Остапенко)

Мирослав Скорик “Мелодія”

0:00 / 3:12

Перевір себе

Рояль

0:00 / 3:26

Перевір себе

0:00 / 3:36

Перевір себе

Музика водограю

Урок 6 • svitdovkola.org/art3/6

Вода має свій голос. Ти можеш чути ритм морського прибою, стукотіння крапель дощу чи шепіт фонтана. А сьогодні ще й заграєш на водяному музичному інструменті. До роботи!

Пригадайте, де ще ви чули голос води. Доберіть якомога більше дієслів, щоб описати її спів: дзюрчить, стукотить, шипить...

Водофон

Налий в однакові скляні посудини (склянки, банки) різну кількість води. Легенько стукни по кожній різними предметами, наприклад ложкою, олівцем, лінійкою.

- Чи однакові звуки утворюються?
- Звук якого предмета нижчий?
- Як висота звуку залежить від рівня води в посудині?

Зіграй на водофоні з двох склянок подані ритми, співаючи "Гей, водограю!".

- Який ритм краще підходить до цих слів?
- Зіграй його в різних версіях та вибери найкращу.

Добери ритм до другого і третього рядка співаночки "Гей, водограю!". До четвертого рядка створи ритм самостійно. Виконай співаночку під власний супровід.

Гей, водограю,
Я з тобою граю,
Струмені води ловлю,
Та ніяк не втримаю.

Тема 1. Подорожуємо і відкриваємо світ

Гра води

Послухай п'єсу "Гра води" Моріса Равеля. Слухаючи, рухайся під музику разом з однокласниками та однокласницями.

- Чи завжди однаково гучно лунає музика? Чому вона звучить то гучніше, то тихіше?
- Ця музика написана в мажорі чи в мінорі?
- Розкажи про цю п'єсу, добираючи слова з хмари.
- Додай слова, щоб якомога краще описати цей музичний твір.
- Як ви рухалися під музику: поодиноці, парами, трійками, якимось інакше? Якими були ваші рухи — плавними, гнучкими, повільними, як вода, чи інакшими?

Моріс Равель казав, що ця п'єса нав'яна шумом води й іншими звуками, почутими біля фонтанів, водоспадів і струмків.

Розглянь картини та обери ту, до якої найкраще пасує музика Моріса Равеля. Поясни свою думку.

Фредерік Черч.
Ніагарський водоспад

Тео ван Рейссельберге.
Фонтан

- ❖ В уроці все має бути логічно і гармонійно.
- ❖ Уся діяльність на уроці об'єднана єдиною темою.

Моріс Равель
«Гра води»

До кожного підручника видавництва “Світлич” — комплексний методичний супровід на платформі [SvitDovkola.org](https://svitdovkola.org)

► Додаткові матеріали для учнів

- Медіаматеріали
- Матеріали для роздрукування

► Методичні матеріали для вчителя

- Календарно-тематичне планування за програмою НУШ-1 і НУШ-2
- Методичні матеріали до уроків

Методичні матеріали — на сайті svitdovkola.org/metodic/art3

 Екатерина Варимез Автор
Ірина Стеценко Це Вам - дяка за чудовий підручник. Матеріал прекрасний, подобається дуже дітям. Хочеться такий же в 4 класі.

 Катерина Крутій
Креативно! Сучасно! Стильно! Отримала задоволення від перегляду матеріалів. Фаховість авторів - висока! Якщо мені, дорослій людині, так було цікаво, то уявляю скільки радості буде в дітлахів! Творчої наснаги! Чекаємо нові підручники!

 Надежда Шимко 🙌
Цікаві, доступні, захоплюючі і творчі завдання, які допоможуть пізнати себе у світі...

Доброго вечора, пані Ірино!
Я така вдячна вам за можливість поринути у світ мистецтва!
Прочитала ваш підручник. Книжка така красива, стільки деталей, позитиву, неймовірно цікавих прикладів, змістовних текстів та світлої енергії!!!! Я у захваті! Навіть не думала, що існують такі чудові підручники 🙌🙌🙌 розраховано на діточок 3 класу, а я читала й щиро тішилася

Продовжуйте цю важливу справу!

 Nataliia Kuzmenko
Чудовий підручник))
Ми взагалі в захваті від видавництва Світлич!!!!
Мова, мистецтво, ЯДС - все супер!!!
Дякуємо за методичну підтримку!!!
Здоров'я Вам та наснаги!!!!!!

Методичні матеріали-супер!
Вже переглянула нові надходження! Все подобається, минулого тижня малювали у 3 класі пейзажі, переглядали відео. Я, як вчитель, дуже задоволена, малюки теж. Все виходить чудово, дякую вам за вашу працю, за творчість. Видно, з якою ви любов'ю створюєте новинки!

Як ми зробили підручник цікавим для дітей?

Вогняна легенда

Урок 10 • svitdovkola.org/art3/10

Вогонь, як і будь-яка інша стихія, може нести і добро, і лихо. Прагнучи осягнути таємниці неприборканої стихії, люди створювали чимало казок і легенд. Дізнаймося, що вони приховують.

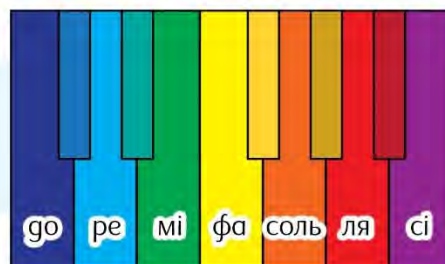
Пригадайте, які добрі й лихі вчинки стихій описані в казках й легендах.

Світломузика

Послухай п'єсу сучасного композитора **Олександра Іванька** "Страшна казка". Як композитор показав, що добро перемагає зло?

- Знайди у творі дві теми: добра і ліха. Яку з них композитор описує низькими звуками, а яку — високими? Як гадаєш, чому?
- Як композитор змальовує боротьбу добра і зла? Чому темп п'єси кілька разів змінюється? Які події так можна описати?

Олександр Іванько має рідкісний дивовижний дар кольорового слуху — може передати музику в барвах.

Розглянь кольоровий рядок, який винайшли, щоб поєднувати мову світла із мовою звуків. Кожній ноті в рядку відповідає своя барва — так створюють світломузику.

Спробуйте відтворити на іграшковому піаніно закодовану в кольорах музику.

- Чи в усіх вийшла однакова мелодія? Чому?

Скористайся кольоровим звукорядом і намалюй послідовність різноколірних смужок. Хай той, хто знає ноти, озвучить твій запис на музичному інструменті. Чи утворилася мелодія?

У яких барвах ти бачиш п'єсу Олександра Іванька? Намалюй добро і зло та їхню боротьбу.

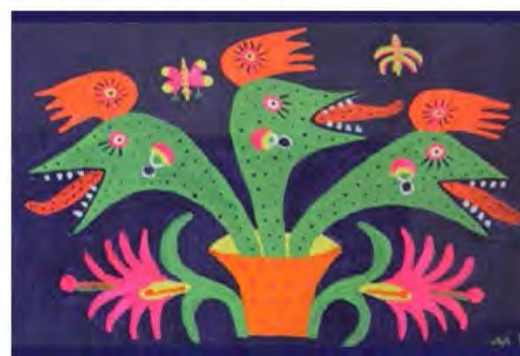
Тема 2. Між минулим і майбутнім

Полум'яна історія

Слухаючи музику **Олександра Іванька**, розглянь картини **Марії Примаченко** та прочитай казку про те, як вогонь з'явився на землі.

Звідки вогонь прийшов на землю

У далекому минулому один чарівник вирішив провчити людей за те, що вони не поважають природу й поводяться в лісах та луках як недбалі господарі, а не як гості. Наслав він на землю вогнедишного дракона, який зчинив великі пожежі. Постраждали багато дорослих і дітей, а ще птахи, звірі, рослини...

Уранці чарівник вжахнувся — земля вся чорна стала, всюди сльози, плач, відчай... Який же він був недалекоглядний! Адже вся природа постраждала від вогню.

І створив тоді чарівник дивовижних жар-птиць, які принесли на землю вогонь добра. А вогнедишний дракон причаївся і чекав, коли хтось знову стане необачним.

Підготуйте танцювально-пластичну композицію.

- Об'єднайтеся у групи стихій — Земля, Вода, Повітря, Вогонь.
- Доберіть музику для свого виступу або скористайтеся треками, які слухали на цьому й попередньому уроках.
- Поміркуйте, які предмети допомагають вам зобразити стихії. Продумайте рухи.
- Покажіть виступ іншим групам. Обговоріть, яке враження справив кожен твір на глядачів. А потім поділіться одне з одним своїми емоціями. Завважте, вони можуть бути зовсім різними: хтось відчуває радість від виступу на сцені, а хтось — ніяковіє.

Цього місяця вивчіть пісню "Крап-крап" ("Пісенник", с. 119).

- ❖ Світове та українське мистецтво.
- ❖ Нові та забуті імена українського мистецтва.
- ❖ Цікаві поєднання.

Вогняна легенда

Урок 10 • svitdovkola.org/art3/10

Вогонь, як і будь-яка інша стихія, може нести і добро, і лихо. Прагнучи осягнути таємниці неприборканої стихії, люди створювали чимало казок і легенд. Дізнаймося, що вони приховують.

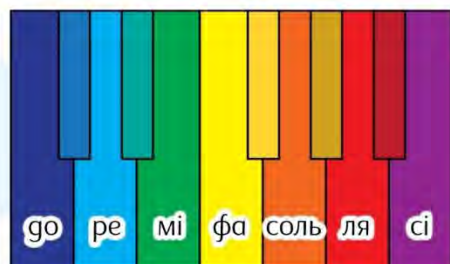
Пригадайте, які добрі й лихі вчинки стихій описані в казках й легендах.

Світломузика

Послухай п'єсу сучасного композитора **Олександра Іванька** “**Страшна казка**”. Як композитор показав, що добро перемагає зло?

- Знайди у творі дві теми: добра і ліха. Яку з них композитор описує низькими звуками, а яку — високими? Як гадаєш, чому?
- Як композитор змальовує боротьбу добра і зла? Чому темп п'єси кілька разів змінюється? Які події так можна описати?

Олександр Іванько має рідкісний дивовижний дар кольорового слуху — може передати музику в барвах.

Розглянь кольоровий рядок, який винайшли, щоб поєднувати мову світла із мовою звуків. Кожній ноті в рядку відповідає своя барва — так створюють світломузику.

Спробуйте відтворити на іграшковому піаніно закодовану в кольорах музику.

- Чи в усіх вийшла однакова мелодія? Чому?

Скористайся кольоровим звукорядом і намалюй послідовність різноколірних смужок. Хай той, хто знає ноти, озвучить твій запис на музичному інструменті. Чи утворилася мелодія?

У яких барвах ти бачиш п'єсу Олександра Іванька? Намалюй добро і зло та їхню боротьбу.

Тема 2. Між минулим і майбутнім

Полум'яна історія

Слухаючи музику **Олександра Іванька**, розглянь картини **Марії Примаченко** та прочитай казку про те, як вогонь з'явився на землі.

Звідки вогонь прийшов на землю

У далекому минулому один чарівник вирішив провчити людей за те, що вони не поважають природу й поводяться в лісах та луках як недбалі господарі, а не як гості. Наслав він на землю вогнедишного дракона, який зчинив великі пожежі. Постраждали багато дорослих і дітей, а ще птахи, звірі, рослини...

Уранці чарівник вжахнувся — земля вся чорна стала, всюди сльози, плач, відчай... Який же він був недалекоглядний! Адже вся природа постраждала від вогню.

І створив тоді чарівник дивовижних жар-птиць, які принесли на землю вогонь добра. А вогнедишний дракон причаївся і чекав, коли хтось знову стане необачним.

Підготуйте танцювально-пластичну композицію.

- Об'єднайтеся у групи стихій — Земля, Вода, Повітря, Вогонь.
- Доберіть музику для свого виступу або скористайтеся треками, які слухали на цьому й попередньому уроках.
- Поміркуйте, які предмети допомагають вам зобразити стихії. Продумайте рухи.
- Покажіть виступ іншим групам. Обговоріть, яке враження справив кожен твір на глядачів. А потім поділіться одне з одним своїми емоціями. Завважте, вони можуть бути зовсім різними: хтось відчуває радість від виступу на сцені, а хтось — ніяковіє.

Цього місяця вивчіть пісню “**Крап-крап**” (“Пісенник”, с. 119).

❖ Розмірковуємо, як композитор пише партитуру кольором.

❖ Пробуємо записати кольорову музику.

❖ **Працюючи в команді, кожен учень вибирає собі роль по силах і здібностях.**

Від задуму до прем'єри

Підготуйте мінівиставу за однією зі згаданих казок чи за власним вибором. Порадьтеся та оберіть фрагмент, який інсценізуватимете. Пригадайте, хто працює над створенням вистави, і розподіліть обов'язки. Нехай хтось буде оператором / операторкою і зніме відео на згадку.

Актори втілюють яскраві образи.

Гримери змінюють зовнішність акторів, враховуючи особливості характеру кожного персонажа.

Декоратори проєктують і виготовляють декорації, оформлюють сцену.

Режисер керує творчим процесом.

Хореографи ставлять танці.

Художники-костюмери вигадують і створюють костюми персонажів.

29

Об'єднайтеся у дві групи: одна гратиме першу партію — плескатиме в долоні, інша — другу партію — тупатиме ніжками.

1 партія				X			X
2 партія							

Що було складно? Як ви організуватимете ритмічний оркестр наступного разу?

Секрет руху

Розглянь картину “Зоряна ніч” відомого художника **Вінсента ван Гога**.

Якщо зосереджено дивитися на зображення, здається, що воно рухається. Таке враження створюють мазки, що складаються в кола, спіралі й вихори.

На картині зображене величезне зоряне небо, а місто лишається непомітною смужкою внизу.

- ★ Чому сяйво від зірок і місяця освітлює все небо?
- ★ Що це за темний силует, який нагадує космічну ракету?

Вітер, здійснений пензликом

Обери, який подих природи ти намалюєш: штиль, легенький вітерець, вітер, буревій. Чи можна на одному малюнку зобразити одразу всі вітри? Чому? Які матеріали ти вибереш: акварель чи гуаш, фломастери чи олівці? Яку колірну гаму? Які об'єкти зобразиш на картині? Як передаватимеш рух повітря?

❖ Виконуючи творчу роботу на вибір, діти самостійно визначають, як вони будуть працювати.

Враження дітей

Уроки курсу “Мистецтво” у 3-4 класах: подобається і хлопчикам, і дівчаткам 😊

Та, що оживляє картини

Урок 47 • svitdovkola.org/art3/47

Коли дивишся на гарний натюрморт, так і хочеться скуштувати намальоване яблуко, вдихнути аромат квітів, розправити складки на скатертині... Чому на плоскому аркуші зображення видаються такими справжніми, об'ємними? Як це вдається?

Плаский аркуш – об'ємне зображення

- Проведи дослідження. Поклади яблуко на тарілку, пригадай правила створення натюрморту й намалюй його.

Чому зображене яблуко здається плоским? Чого не вистачає?

- Пошукай відповіді, розглянувши картину майстра — натюрморт “Ваза на стільці” Поля Сезанна.

- Що відразу привертає увагу? А що можна побачити, лише уважно придивившись до картини?
- Звідки падає світло?

Бачимо тіні на боках груш і яблук, у складках рушника.

Там, де потрапляє світло, колір предмета світліший, а частина, що в тіні, — темніша.

- Домалюй свій натюрморт із яблуком, додавши тіні.

84

Тема 7. Приховані можливості речей

Танго з тінню

- Відпочинь і послухай танго “Кумпарсіта” Херардо Матоса Родрігеса. Уяви, як сонячного дня ти неспішно гуляєш вулицями рідного міста або села. У тебе чудовий настрій і ти пританцюєш, а разом з тобою танцює твоя постійна партнерка — тінь.
- Нехай хтось із вас показує танцювальні рухи, а хтось намагається їх повторити. Потім поміняйтеся ролями.

Як подружитися з тінню

- Проведи спостереження і перевір, чи завжди тінь предмета однакова і чи може вона зникнути зовсім.
- Вибери освітлене сонцем місце і створи композицію для натюрморту. Які речі ти візьмеш? Як їх скомпонуєш? Як прикрасиш композицію?
- Сфотографуй свій натюрморт, аби зафіксувати розташування та форму тіні.
- Час від часу поглядай на композицію — упродовж доби світло падає по-різному, тож і тінь змінюється. Зроби серію світлин “Мандри тіні”.

Тінь – співавторка

- Ілюстратору Вінсенту Балю допомагає творити... тінь. Митець спостерігає за тінями звичайних предметів і ручкою або олівцем перетворює їх на несподівані, часом кумедні зображення. А потім фотографує, створюючи дивовижні фотокартини.

- Поклади на стіл аркуш паперу, увімкни лампу. Став на папір різні предмети, повертай їх і розглядай тіні, що падають на аркуш. Фантазуй і домальовуй різні елементи до тіней, перетворюючи їх на рослини, тварин або казкових персонажів. Сфотографуй свої роботи й влаштуй із друзями фотовиставку.

85

❖ Діти самотійно проводять дослідження і шукають закономірності.

Заряд бадьорості

Урок 42 • svitdovkola.org/art3/42

Є такі музичні твори, від яких настрої огразу поліпшуються, а руки й ноги самі йдуть у танок!

Придумайте щонайменше п'ять способів когось розвеселити. Випробуйте їх у групі однокласників й однокласниць.

У ритмі польки

Послухай польку “Піцикато” композитора, диригента і скрипаля Йогана Штрауса-молодшого.

Уяви, що вказівні та середні пальчики на твоїх руках — це ніжки маленьких танцюристів, які весело витанцювують під цю музику.

Полька — швидкий парний народний танець. Він став таким популярним, що в 19 столітті його танцювали на балах. Хоча батьківщиною польки вважають Чехію, схожі танці є в Україні, Білорусі, Польщі, Німеччині.

Дізнайся, який основний рух польки. Які ще рухи пасують до такої музики? Виконай польку з однокласниками й однокласницями.

Проплескай ритм польки.

- Який характер цього танцю? Як можна описати музику?
- Що хочеться робити під такий музичний супровід? Можливо, щось бешкетне, як-от на картині сучасної художниці Євгенії Гапчинської?
- Розкажи історію, мить якої зобразила художниця.

Євгенія Гапчинська. Бешкетники

Тема 6. Світ невидимий

Ритмічний оркестр

Зіграйте оркестром. Ритмики вам допоможуть.

- Спочатку потренуйся самостійно: проплескай і протупай ритм кожного рядочка. Чи можеш ти виконати обидві партії ритму самостійно? У чому може бути складність?

- Тепер об'єднайтеся з друзями у дві команди: перша тихенько протупає першу партію, друга — гучно проплескає другу. Стежте, щоб звучання збігалося, щоб жодна група не відставала.
- Що було б, якби обидві команди відбивали ритм гучно?

Виконайте співаночку “Полька-білка” (слова Тетяни Чорновол, музика Ганни Остапенко), рухаючись під музику. Починайте повільно, поступово пришвидшуйте темп.

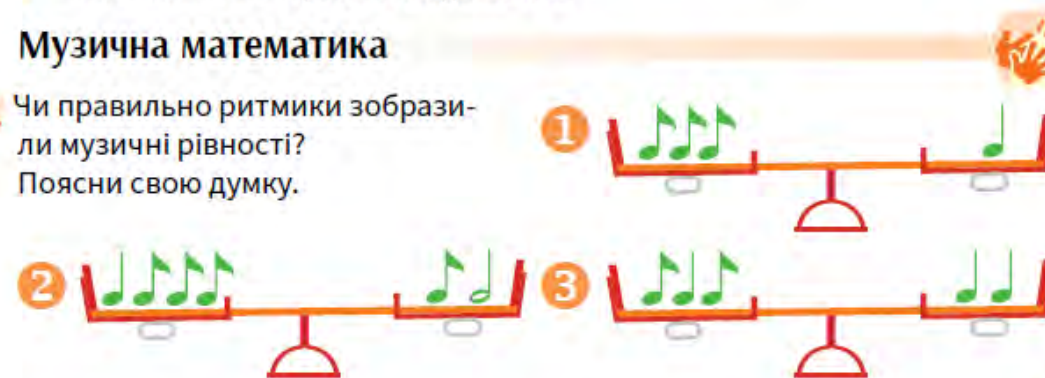
- Крок за кроком, дріботушка, Нашорошуй, любя, вушка,
- П'ятка, пальчик, переступ! Й кругом себе туп-туп-туп!

Чи легко співати й рухатися одночасно?

Музична математика

Чи правильно ритмики зобразили музичні рівності? Поясни свою думку.

- ❖ Наочність допомагає сприймати матеріал.
- ❖ Підручник яскравий, дітям цікаво його розглядати.

Багато наочності

Навчатися
цікаво!

❖ Підручник написано для дитини, пояснення прості і зрозумілі.

Настрій фарбами і звуками

Урок 55 • svitdovkola.org/art3/55

Сонячні промінці лагідно зігрівають землю, жартівливо виграють на листі дерев і пелюстках квітів. Весна гарує всім особливий настрій. А художники вміють перенести його на картини.

Поміркуйте, як можна зобразити настрій на полотні.

Прогулянка садом

Розглянь картину “Фруктовий сад навесні” Клода Моне. Свого часу твори цього художника змінили світ живопису.

Майже весь простір займає весняний сад. Людина не є головною, вона наче розчиняється в природі.

Зображення складається з малих кольорових цяток.

Художник не змішував фарби на палітрі, як це було заведено в ті часи, а розраховував, що елементи “складуться” в одне ціле в уяві глядача.

Уяви себе в картині. Зроби кілька кроків по м'якій траві, відчуй запах квітучого саду, тепло сонячних промінців. Обережно нахили гілочку й торкнися ніжних пелюсток. Роздивися навколо...

- Опиши сад. Який він? Які аромати там вирують? Що чутно?
- Порівняй цю картину з осіннім пейзажем Ю. Обертаса (с. 30). Які принципи відмінності можна помітити в стилі зображення?

Тема 8. Погода

Якщо до середини 19 століття митці прагнули досягти реалістичності, то з того часу стало важливіше поділитися враженнями, настроєм моменту. Цей переворот у світі мистецтва зробили французькі художники. Такий напрям дістав назву **імпресіонізм** (від французького слова “impression” — враження).

Клод Моне. Автопортрет

Клод Моне. Поле маків

Художники-імпресіоністи прагнули відобразити світ у його рухливості й мінливості. Тому не промальовували дрібних деталей, а відтворювали найсуттєвіше, працювали з барвами.

Імпресіонізм у музиці

- Композитор і піаніст **Моріс Равель** писав музику, використовуючи ті самі ідеї, що й Клод Моне. Послухай його твір “**Човен посеред океану**”. Слухаючи, опиши океан та настрій людей у човні.
- Які незвичайні прийоми використав композитор? Чи змінюється ритм у творі? Як гадаєш, які події відтворює музика?

Весна, як вона є

- Погожого дня не втрачай нагоди помилуватися весняними пейзажами й намалювати їх з природи.
- Підготуй картонну підставку (планшет) і прикріпи до неї затискачами аркуш паперу. Візьми те, чим малюватимеш: крейдочки, олівці або фарби, пензлі, баночки з водою.
- Вийди в парк, розширися довкола, обери куточок природи, який хочеш намалювати. Склади з пальців рамку та знайди найвдаліший “кадр”.
- Малюючи, звертай увагу на те, які кольори переважають. Не прагни точно зобразити форму, а намагайся передати настрій.

Прості тексти

Усе
зрозуміло
одразу!

Ігри у звуках

- ▶ Послухай п'єсу "Чехарда" із циклу "Ігри дітей" композитора, диригента й піаніста **Жоржа Бізе**.

- ★ Чому музика звучить то голосно, то тихо? Що може відбуватися в цей час?
- ★ Що ти можеш розповісти про гру дітей? Як вони рухаються? Чи зупиняються? Коли саме?

Чехарда – гра, учасники якої по черзі стрибають через гравців, що стоять зігнувшись.

- 🔍 Розглянь сучасні міські скульптури, що зображують веселі ігри дітей.

Гленна Гудакр.
Ті, що стрибають по калюжах,
Вашингтон (США)

Стенлі Проктор. Ігри за лідером,
Флорида (США)

динамічна
радісна
весела
швидка
рухлива
жартівлива
стрімка

- ★ Які слова з хмари ти можеш використати для опису і скульптур, і п'єси?
- 👥 Створіть разом "живу скульптуру", яку ви б хотіли бачити на вулицях свого міста / селища.

- ❖ Твори мистецтва **наближені до дитини** та їхнього **реального життя**.
- ❖ Тому учням **нескладно і цікаво їх обговорювати**.

Близькість до дитини

Впізнаємо
себе!

- ❖ Чітка відповідність обсягу матеріалів підручника тривалості уроку.
- ❖ Враховано потреби й здібності різних учнів.

Погляд на себе

Урок 49 • svitdovkola.org/art3/49

Завдяки творам мистецтва ми можемо дізнатися, який вигляд мали люди в часи, коли ще не винайшли фотографію.

Поміркуйте, у чому цінність намальованого портрета в часи, коли вже можна зробити фото.

І художник, і модель

Розглянь картину. Чи впізнаєш ти людину, зображену на ній? А хто автор картини? Це одна й та сама людина!

Деякі художники й художниці зображували самі себе — створювали **автопортрети**. Тож у нас є можливість побачити їх їхніми ж очима.

Тарас Шевченко. Автопортрет

Зображення створене так майстерно, що ми не бачимо окремих мазків пензля.

Уважний жвавий погляд приваблює і заворожує.

- ★ На що ти насамперед звертаєш увагу, коли дивишся на автопортрет Кобзаря?
- ★ Який настрій у Тараса Шевченка на картині?
- ★ Знайди інші його портрети. Яким він зображений на них?
- ★ Розкажи про Кобзаря, дивлячись на автопортрет. Яким він був?

Тема 7. Приховані можливості речей

Розглянь автопортрети інших митців.

Леонардо да Вінчі. Автопортрет

Фріда Кало. Автопортрет з мавпочкою та папужкою

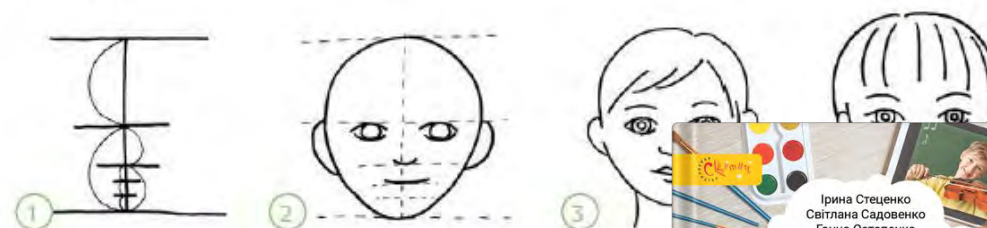

Вінсент ван Гог. Автопортрет у солом'яному капелюсі

- ★ Спробуй описати характер цих особистостей за їхніми автопортретами. Перевір свої здогадки.
- ★ Як гадаєш, чому художники малювали автопортрети?

Малюю автопортрет

Намалюй автопортрет. Який предмет може тобі допомогти в цьому? Скористайся схемою.

- ★ Зверни увагу на пропорції дитячого обличчя. Від приблизно дорівнює відстані від очей до підборіддя, ваний посередині між очима й підборіддям. А від удвічі менша, ніж відстань від губ до підборіддя.
- ★ Зроби підпис до картини. Що там має бути зазначено?

Влаштуйте в класі виставку автопортретів. Підкажіть гостей.

❖ Мистецька електронна бібліотека: відео, аудіо, додаткові ілюстрації тощо, які підсилюють зміст підручника.

Київські мозаїки

Урок 3 • svitdovkola.org/art3/3

Митці й мисткині знають, як здивувати. Завітаймо до Києва на казкову алею. Роздивімося гиво-скульптури й поміркуймо, що їх робить такими незвичайними.

Розкажіть одне одному, що ви знаєте про Київ. Чи хтось із вас був там?

Незвичайна алея

Поглянь, яке гарне місце є в Києві. Це — **Пейзажна алея**, яку прикрашають роботи сучасного скульптора **Костянтина Скритуцького**.

Ірина Стеценко
Світлана Садовенко
Ганна Остапенко

МИСТЕЦТВО

3 КЛАС

Інтегрований курс

Тема 1. Подорожуємо і відкриваємо світ

Мозаїка власноруч

Поміркуй, якого розміру шматочки мозаїки тобі потрібні. Проведи дослідження.

- Наріж кольоровий папір на квадратики зі сторонами 3 см і 1 см.
- Намалюй на аркуші два однакові будинки з великими вікнами.
- На стінах одного будинку виклади маленькі деталі, а на стінах іншого — великі. Яка мозаїка має кращий вигляд? Для яких зображень краще використовувати дрібні елементи, а для яких — великі?
- Наріжте кольоровий папір на квадратики й трикутники. Розкладіть шматочки за кольорами.
- Намалюй на аркуші великий простий малюнок без дрібних деталей. Намисти частину зображення клеєм і виклади елементами мозаїки. Розміщуй деталі щільно одна біля одної.

- Подивися на готову мозаїку здалеку. Який вигляд вона має?
- Чи сподобалося тобі створювати мозаїку? Що було складно або викликало роздратування? Що б ти змінив / змінила в організації своєї праці?

Довідайся, яка київська станція метро оздоблена мозаїками, що розповідають про історію Київської Русі.

- Як ти можеш знайти цю інформацію?

Електронний інтерактивний додаток до підручника "Мистецтво" для 3 класу (І. Стеценко, Г. Остапенко)

Мозаїка давня і сучасна

Давньоримська мозаїка *Станція київського метро*

Електронний інтерактивний додаток до підручника "Мистецтво" для 3 класу (І. Стеценко, Г. Остапенко)

Відеопрогулянка Пейзажною алеєю

Лandscape alley Kyiv Пейзажна алея Київ

Дивитися на YouTube

Електронний інтерактивний додаток до підручника "Мистецтво" для 3 класу (І. Стеценко, Г. Остапенко)

Урок 3. Київські мозаїки

Незвичайна алея

- Скульптури К. Скритуцького
- Відеопрогулянка Пейзажною алеєю

Мозаїка

- Мозаїка давня і сучасна

Інтерактивний е-додаток

Можемо все
дивитися
у смартфоні

Весна танцює вальс

Урок 56 • svitdovkola.org/art3/56

Коли лине ніжна мелодія вальсу, неможливо не закружляти під неї! Спільні граційні й ритмічні рухи під музику дарують радість, допомагають позбутися втоми й почуватися впевненіше. Тож не стримуйте себе, танцюйте разом із весною.

Чи часто ви танцюєте просто для задоволення? Яку музику обираєте?

Танець у радість

Подивись відео виконання вальсу під **“Весняні голоси”** композитора, скрипаля й диригента **Йоганна Штрауса-молодшого**. Пригадай основний рух цього танцю і виконай його під музику.

Лаура В'єсс

- Чи змінилися в тебе настрої і самопочуття після танцю? Як саме?
- Художниця втілила в картині основний рух вальсу. Що допомогло їй це зробити?
- Уяви, що малював композитор: весняний вітерець, трелі пташок, шелест листочків, кружляння метеликів...
- Які музичні інструменти допомогли передати весняні звуки?

Вальс називають королем танців, адже він уже понад 200 років не втрачає популярності. Перш ніж потрапити до королівських палаців і стати неодмінною частиною балів, він був улюбленим танцем австрійських і німецьких селян. Його назва походить від німецького слова “walzen”, що в перекладі означає “кружляти”.

У цього танцю особливий упізнаваний ритм. Часто ті, хто танцюють, лічать уголос “раз-два-три”, щоб рухатися в такт.

Тема 8. Погода

Послухай вальс “Весняні голоси” у виконанні оперної співачки **Хан Нгок**.

- Як ти гадаєш, про що співає виконавиця?
- Яке виконання вальсу тобі сподобалося найбільше? Як ти переконаєш учнів іншого класу послухати чи подивитися саме його?

Голос співачки так гармонійно поєднується з музикою, що здається, ніби догався ще один музичний інструмент.

Один, два, три

Подивися відео та вивчи слова й рухи співачки **“Вальсу-вало совеня”** сучасної співачки **Росави**.

- Що тобі легше запам'ятати: мелодію, слова чи рухи?
- Як переконатися, що ця співачка — вальс? Тупай ногою ритм “один, два, три” та співай мелодію.

Послухай **“Примхливий вальс”** **Олександра Іванька**. Де звучить лише мелодія, а де мелодія з акомпанементом?

Роздивися нотний запис уривка з цього твору.

- Скільки нот у кожному такті? Якої вони тривалості?
- Зобрази цей ритм ритмиками. Скільки ритмиків “Ті” помістяться в одному такті вальсу? А ритмиків “Та”?
- Поміркуй, чим схожі всі такти. Де в нотах записане число “3”? Що воно означає?
- Які знаки в нотному записі тобі не зрозумілі? Як ти можеш дізнатися їх значення?

Запиши ритмиками свою вальсову музичну фразу на чотири такти та проплескай її. Потім запропонуй іншим дітям виконати її — можна наспівати, проплескати або зіграти на шумових інструментах соло, дуєтом, тріо. Що ти відчуваєш, коли виконують твій твір?

Цього місяця вивчіть пісню **“Кульбабка”** (“Пісенник”, с. 124).

❖ **Оптимальне використання термінів, пояснень, правил: не перевантажуємо учнів.**

Цікавість і зрозумілість

Ми не
втомлюємося
на уроці!

❖ Пропоновані твори спонукають учнів до мистецьких мандрівок.

🔊 Раймонд Паулс
“Блюз дощу”

Гра світла і води

Урок 5 • svitdovkola.org/art3/5

Мистецтво йде в ногу з часом і сивує цікавими технічними рішеннями. Як от рухливими скульптурами з води. Завітаймо до Вінниці, аби помилуватися найбільшим в Україні та Європі плавучим фонтаном!

❄️ Якої пори року та в який час доби краще милуватися водограєм?

Водяні скульптури

🎧 Подивися світло-музично-водяне шоу Вінницького фонтана. Він розташований у руслі річки Південний Буг. Інженер — **Ральф Доу**.

- 🌟 Чи погоджуєшся ти, що фонтан — це скульптура з води? Чому?
- 🌟 Розкажи, як змінювався водограй. Чи відповідали рухи струменів музиці?
- 🌟 Чи буде твоє враження таким самим, якщо прибрати музику? А світло?

Рухома платформа завдовжки 97 м. Висота центрального струменя — 63 м.

Воду подають 67 насосів, а світло — 560 ліхтарів.

Фонтан уміє “зрати” і класичну музику (зокрема твори В. А. Моцарта, Дж. Вівальді), і народну, і сучасну.

У шоу фонтана використана **світломузика** — вид мистецтва, який майстерно поєднує музику і гру світла.

Іноді у струменях виникають об’ємні зображення. Створити їх допомагає лазерний проектор, а екраном слугують краплі води.

🔍 Розглянь інші незвичайні водограї.

Фонтан Достатку, Сінгапур

Фонтан 71, США

Тема 1. Подорожуємо і відкриваємо світ

Осінній фонтан

🔍 А тепер подивись, як красу водограю вдалося передати сучасній художниці **Ганні Колос** на картині “**Біля фонтана**”.

Яке яскраве світло на картині! Звірки воно? Вуличні ліхтарі так сліпучо сяють, що їх самих неможливо розгледіти. Їхнє світло виграє на яскравому осінньому листі дерев, а потім тоне у вечірніх сутінках.

- 🌟 Як показано рух води на картині?
- 🌟 Чи можна було б здогадатися, яка погода, якби люди не тримали парасольку?

Проектуємо водограй

👋 Уяви себе архітектором/архітекторкою і намалюй проєкт фонтана, який прикрасить твоє місто/селище.

- 🌟 Придумай йому назву. Поміркуй, де він буде розташований і як доповнюватиме ландшафт.
- 🌟 Вигадай форму для основи. Виріши, як рухатимуться струмені води.

🔍 Чи є фонтан у твоєму місті / селищі? Сфотографуй. Як із світлин найбільш вдалі? Чому?

Традиції та сучасність

Урок 9 • svitdovkola.org/art3/9

Набання минулого живуть і нині. У цілком самотніх композиціях можна побачити традиційні мотиви. Аби переконатися в цьому, помандруймо на Дніпропетровщину – батьківщину відомого на весь світ петриківського розпису.

- Пригадайте, що ви знаєте про “петриківку”. Чи бачили сучасні речі, оздоблені цим декоративним розписом?

Упізнай стихії

- Розглянь 4 картини із серії “Стихії”, написані сучасною майстринею Вікторією Тимошенко.

- Чи вдалося тобі здогадатися, які стихії зображені? Де Земля, Вогонь, Повітря, Вода? Що саме підказало відповідь?
- Як художниця передала рух води й повітря, силу вогню, родючість землі?
- Знайди на картинах і назви елементи петриківського розпису, які тобі вже відомі.
- Як гадаєш, які вдачі в цих панн?

Кожна картина виконана в одній кольоровій гамі, властивій певній стихії.

Тема 2. Між минулим і майбутнім

Легенда – словами, музикою, рухами

- Прочитай легенду про різні стихії та вигадай її продовження. Коли ми можемо побачити суперечку стихій?

Легенда про чотири стихії

На верхівці високої гори зустрілися чотири чарівні панни – Вогонь, Вітер, Вода і Земля. Вони сперечалися, хто з них найсильніша.

— Якщо я розгніваюся, то перетворюся на величезного яскравого дракона і спалю все навколо, — сердито заявила Вогонь.

— Я сильніша за тебе, — відповіла Вода. — Адже якщо захочу, то перетворюся на величезну бурхливу змію, і ти згаснеш.

— Я ще сильніша, — гнівно прокричала Вітер. — Якщо я стану ураганом, ви всі будете мені підкорятися!

— Не сваріться, — тихо промовила Земля, і розлючені панни чомусь враз принішкли. — Кожна з вас може нести добро всьому живому. Вогонь зігріває, Вітер приносить дощові хмари й прохолоду, а без Води я перетворюся на сумну пустелю...

- Послухай два фрагменти сюїти Едварда Гріга “Пер Гюнт”: “Танець Анітри” та “У печері підземного короля”. Яку стихію може описати кожен музичний фрагмент?

- Під музику “розкажіть” легенду пантомімою або розіграйте драматичну виставу. Доберіть рухи, які найкраще покажуть кожен стихію.

Петриківські оздоби

- Пригадай елементи петриківського розпису.

- Яку сучасну річ ти б прикрасив/прикрасила петриківським розписом? Чохол для телефона чи сумку? Посуд чи одяг? Виріж із картону шаблон, продумай композицію з елементів розпису й виконай малюнок гуашшю.

❖ Завдання на закріплення матеріалу та поглиблення знань.

Вдалого вам
вибору!

 **НОВА
УКРАЇНЬСЬКА
ШКОЛА**

